

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felölös szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a dohánytösdékben.

Folytassuk . . .

Prohászka Ottokár dr. karácsonyi cikke, mely lapunkban egész terjedelmében megjelent, rendkívüli feltűnést keltett ország-szerte. Ugyszólván minden lap, foglalkozik vele s valamennyi megegyezik abban, hogy ennek a bátor és minden felett igaz felszólalásnak a gyökerei nagyon mélyen vannak!

Folytassuk tovább . . .

A felekezetek közt való szeretetnek, megértésnek — nagyon természetesen — a legőszintébb hívei vagyunk s egészen bizonyos, hogy ha a katolikus papság nem találkozna lépten-nyomon támadó, civódást kereső piszkálóddásokkal, lenézésekkel, a részünkről egy hang sem emelkednék fel azért, hogy harcot keressünk, a mely ugyanis csak védelmi harc.

Ez az egyik, a mellyel hamar készen vagyunk.

Érdekesebb azonban a másik: a szekularizáció kérdése.

Ne higgye senki, hogy ennek a kérdésnek a gyökerei nem mélyen fészkelnek épen a kisebb papság lelkeiben.

Mi nagyon jól tudjuk, hogy a szekularizáció kérdése nem kerül le többé a napirendről. Hogy mikor jut dűlőre, hogy a felsőbb hatalmaknak meddig lesz alkalmuk, módjuk és erejük ezt a részben

mesterséges, részben természetes tüzet elnyomni, valóban nem tudhatjuk s hogy ezen a téren a meglepetés hasonlóan nincs kizárva, mindnyájunk előtt köztudomásu.

De tudjuk azt is, hogy a legfélelmetesebb megoldás ott kezdődik, mikor az egyház vagyona egy szép napon teljesen idegen, talán ellenkező irányu célok elősegítésére fog szolgálni.

Ezt kellene megelőzni.

Addig, míg lehetséges, megelőzni.

Az ellenség célja a teljes elköbzás, a nélkül, hogy a mi óhajainkra egyáltalán gondolnának. Mi meg azt mondjuk s annak szeretnénk propagandát csinálni, hogy ez a vagyon maradjon az egyház és a tanítás: szóval a kultúra szolgálatára.

Milyen óriási erő volna az Magyarországon, ha a mostani egyházi vagyon az egész papság s a vallásos iskolák érdekeit istápolná, ha 20—30 ezer munkás ember s azoknak hozzátartozói, illetőleg az egyházhoz és iskolához tartozó, velük összeköttetésben levő hívek milliói mondanák: *ez a mi vagyonunk, ez a mi érdekeinket szolgálja, a mi vállaink terheit könnyíti.* Ugy minő a protestáns egyházi vagyonnal látjuk.

Próbálna elvenni akkor a törvényhozás, próbálnának akkor hangulatot csinálni a szabadkőmives lapok, hogy a va-

gyon az új földesurak kezére jusson (hiszen előbb-utóbb ugyanis az lesz a dolog vége) — majd ütne az orrukra 10 millió katolikus.

Most? Kit érdekel az, hogy az egyházi vagyon jelentős része hova vándorol?

Bocsánat! tisztelet a kivételéknék, tudunk sokukat, a kik szinte erejükön felül hoznak áldozatot, nincs egyházi és iskolai cél, jótékonyág, kulturális érdek, a melyet szívesen nem támogatnának, pláne akárhány közülök a szerénység lépével: ne tudja a balkezed, mit tesz a jobb kezed — itt Fehérvárott is rámutathatnánk ilyenekre. De a többi, vagy épen talán a többség nemcsak ajtaját, de a szívét is bezárta a kiáltó hangok elől. A legégetőbb kérdések körül hangzanak a nyöszörgő hangok s a felelet egy-egy rideg elutasítás rája.

Mit törődnek — mondjuk az alsó papság — azzal, ha ezek a jó urak okkal vagy ok nélkül mondanák azt, hogy nincs Érdeklőket magukat, talán még egy-két embert a környezetükből — Isten tudja kik közül? — aztán vége.

Szóval nagyon igaz, a mit Prohászka Ottokár dr. mondott s az is igaz, hogy az egy-kétszáz emberen kívül a többi a maga személye szerint egészen hidegen egészen közömbösen fogadná azt a változást, a

Egy csók.

— A „Fejérmegyei Napló” tárcája. —

Már az ősszel észrevettem, hogy Bónyi Gáborné meg Tar Pista közt van valami. Valahányszor Bónyiéknel voltam, — pedig ez gyakran történt, mert valahogy kisütöttük a rokonságot — mindig ott találtam Pistát, ki rendesen eléggé bizalmasan beszélgetett a szép asszonnyal. Feltűnt, de érthetetlen volt előttem Gábor feltélen bizalma, melyet Pistával szemben minden alkalommal és szinte tüntetőleg tanusított. De ennél többet nem is vettem észre. Kénytelen voltam átlátni, hogy feltevésem igazolására nincs bizonyítékom s mégis szinte biztosra vettem, hogy sejtelnem nem csal.

A télen valamelyik zsuron Pistáról beszélgettünk s én hirtelen azt kérdeztem Bónyinétől:

— Mondja, nem szerelmesek maguk egymásba?

— Ó egy pillanatig meglepetve bámult rám, majd felkacagott.

— Ugyan menjen maga csacsi! Hogy tud ilyen képtelenségre csak gondolni is?

Elrejtettem magam, állítottam, hogy csalódtam. Többet nem is gondoltam a dologra.

A múlt héten aztán váratlanul megtudtam mindent.

A szigeten voltunk. Az alsó vendéglőnél nagy társaság verődött össze. Gerendyék, Turmanék meg a Vermes leányok Bónyinével. A fiatalemberek is teljes számban kivonultak.

Estefelől elhatároztuk, hogy felmegyünk a felső szigetre. Jánosy sietett előre a kis Gerendy Margittal, hogy annál zavartalanabban udvarolhasson neki. Révész Jóska — mint rendesen — Turman Bellával vitakozott. Tar Pista a Vermes leányoknak tartott csillagászati előadást. Gábor a két mamát mulattatta s így én Bónyinével maradtam.

Egy ideig közömbös dologról beszélgettünk.

A fiatalok a tenisz-pályánál megálltak s nézték a labdák repülését, közbe nagyokat nevetve Jánosy rendesen rosszul sikerült élcein.

Mi tovább haladtunk.

A sziget felett valami bájos borongás honolt. A habok mormolása összeolvadt a lombok susogásával, meg a távolból ide hallatszú zene elhaló hangjaival. Az összhangzó lágy morajt csak néha zavarta meg egy-egy madár éles trillája, vagy az elhaladó gőzhajó fűtyölése. Az égre könnyű fehér, türemlő fátlyat vontak a felhők, melyen áttörték a rézsutos napsugarak, hogy

csöközönbe fűrösszék a fák csillogó leveleit. A lég tele volt édes, bódító jázminillattal.

Alig szólunk egymáshoz egy egy szót. Ugy vettem észre, hogy Bónyinét is hatalmába kerítette valami édes, sejtelmes, merengő hangulat.

Hosszan néztem őt. Már tul volt a harmincon, de az évek hatása nem látszott meg sem karcu természetén, sem úde szép arcán.

Hirtelen hozzáam fordult.

— Mondja, miért kérdezte a télen, — emlékszik? — hogy Tar Pista nem szeret-e engem?

— Még egyszer ki akar kaptatni? Lássá, beismerem, tévedtem. Azt hittem, egy beszédes tekintetből, elejtett szóból mindjárt lehet következtetni, pedig ez egy-e nagyon ingatag alap?

— Hát észrevettem valamit?

— Csak úgy hittem. De miért kérdi?

Nem felelt. Pár percig szótlannul mentünk tovább. Többször rám nézett, mintha akarna valamit mondani, de úgy látszott, habozik.

Majd halkán szólt:

— Pedig nem tévedett. Pista szeret engem . . . s én is őt.

— Ah, úgy!

— Ne értsen félre. Maga olyan, mint a gyerek, mindjárt képzelődik. Inkább elmondok mindent, hogy ne sejtjen képtelenségeket, hanem

Sövegjártó János

vászon kereskedése

Székesfehérvár, Barátok épülete,

EZELŐTT: ÖZV. HANEL ANTALNÉ.

Nagy választék ágy és asztalneműkből,

— fehér és színes barchetok, stb. —

Olcsó szabott árak.

Majd lapunk 4 oldal.

00000720

Legalkalmasabb karácsonyi ajándékok alkalmi árban, nem kiselejtezett áruk urak, nők és gyermekeknek.
Knazovitzky Béla divatáruházában.
Tessék a kirakatokat megtekinteni
szörme áruk nagy választékban.

mely az ő személyét és érdekeit úgy sem érinti.

Hát mi volna most már a helyes út?

Megmondjuk azt, amiről ugyanis sok szó fog esni még.

Zichy János gróf szerint a kath. autonomia megvalósítása küszöbön áll. Az lesz az első törvényjavaslatok közül való, a mely a Ház asztalára kerül.

Milyen okos dolog volna, ha az autonómiai testület venné kezébe a magyar kath. egyházi vagyont s fordítaná először a fópapság tisztesség, aranyos javadalmasására, az alsó papság tisztességes fizetésére, aztán hazafias és vallásos iskoláinknak méltó, az államiakkal egyenlő javadalmasására. Ez kellene nekünk. Ezt megértené mindenki s szívesen beleegyezne mindenki, hogy az egyházi vagyon ügy kezeltesék, mint a protestáns felekezetek vagyona s úgy fordítatnék a hagyományozók szándéka szerint, mint az helyes volna.

Tessék akkor szekularizációról beszélni.

Igy azonban a két szék közül a pad alá esünk majd. Se a fópapságnak, se nekünk, se azoknak a céloknak, a melyeknek munkálására hivatva vagyunk — nem marad majd semmi.

Bilkei Ferenc.

UIDONSÁGOK.

— **Eljegyzések.** Feszli László, bpesti honvédhadnagy eljegyezte Rieder Andrea, helybeli tanítónőt öz. Rieder Gyuláné bájós leányát.

Tichy György, a Magyar Siemens és Suckert művek tisztviselője eljegyezte Kolb Ferenc, ny. DV. főmozdonyvezető leányát, Mariskát.

— **Pohászta püspök a Petőfi-Társasághoz** A Petőfi-Társaság a minapi közgyűlésén *Prohászka* Ottokár dr.-t, Székesfehérvár püspökét, tiszteletbeli tagjául választotta meg. Megyéspüspökünk hazatérve, a következő sorokat intézte a Petőfi-Társaság elnökségéhez:

Mélyen tisztelt Elnökség! Távollévnem otthonról, csak most jutott tudomásomra, hogy a Petőfi-Társaság engem tiszteletbeli tagjául választott meg. Nagy tisztelet ott nekem taggá választatni, hol a nemzeti géniusz az irodalom munkái között toborozza hiveit s annak a biztosítéknak kidolgozására és becsesebbé tételére ösztönzi, amelyet a reális kor is elismer, a mikor mondja, hogy nyelvében él a nemzet. S minél szebb, zengesebb és minél ritmikusabb, ékeesebb a nyelv, annál erőteljesebb és lendületesebb az érte, biztosabb a léte. Hát, hogy ez így legyen, azon dolgoztam valamennyire mindaddig én is és fogok dolgozni ezentul is, már csak azért is, hogy tiszteletükre érdemessé tegyem magam. Fogadja a mélyen tisztelt elnökség és a Petőfi-Társaság mély tisztelem öszinte kifejezését. Székesfehérvár, 1910. december 26. *Prohászka* Ottokár s. k.

— **Kinevezés.** Az osztrák magyar bank budapesti igazgatósága Pető Miksát, a budapesti ker. és iparkamara külfeljáró helybeli ker. csarnok elnökét stb. a székesfehérvári bankfióknál váltóbirálóvá nevezte ki.

tudja meg a valót.

Lehet vagy tíz éve. Akkor még fiatal asszony voltam. Ődön öcsém, ki akkor jogászodott, nálunk lakott. Barátai sokszor felkeresték, köztük Tar Pista is. Az első alapvizsga után az öcsém nagy vacsorát adott barátainak. Pista akkor ismerkedett meg velem. Aztán többször jött hozzánk. Sokat foglalkozott velem, meg akkor is, ha lányok voltak nálunk. Nagyon szerény, kedves fiú volt, de nem szép, nem is férfias, csak a szeméből áradt ki sugárzó melegség. Az előbb emlegetett valami áruó, beszédés tekintet, meg öntudatlanul elejtett szót. Nos ezeket csakhamar észrevettem nála. De nem tudtam rá haragudni, hisz a tiszteletteljes tartózkodás határait nem lépte át sohasem. Eleinte mindig jókedvű volt, de én valami keserű ízt éreztem ki a vigságából. Később — mintha már nem sikerülne a tetetés — komoly és hallgatag lett, visszavonult minden mulatságtól, hozzánk is ritkán jött és tanult, dolgozott éjjel-nappal. Sejtettem e változás okát. S ez a sejtés megtanított őt becsülni... Mikor az utolsó évet töltötte az egyetemen, hónapokig sem láttam, akkor is alig néhány percre. Fáradtak, betegnek látszott. Azt mondták, a munka teszi sápadtá arcát, közömbössé a lelkét. Lehet, hogy igazuk volt. De én éreztem azt a nagy küzdelmet, melyet önmagával vívott s tudtam, hogy csak azért dolgozik, hogy pillanatokra feledni tudjon. Juniusban eljött hozzánk bucsuzni, mert a kolozsvári gimnáziumhoz nevezette ki magát. Mint mindenki, úgy mi is csodálkoztunk ezen, mert hisz a legnagyobb örömmel nevezték volna ki Pestre is. Kérdésem tőle, hogy mért tette ezt. Egy pillanatil szinte szemrehányóan nézett rám, aztán nyugodtan felelte az ő tompa, színtelen hangján:

— Most már kevesebb dolgom lesz, nagyságos asszonyom, itt nagyon erős az élet pezsgése. Félek, hogy nem tudok ellentánni a kísértésnek s még könnyelműen elpazarlom, amit erős munkával szereztem meg.

És én úgy láttam, hogy a kis vézna ember hirtelen nagyra nő, arcán nemes fenség ömlik el. Éreztem, hogy mindent feláldoznék boldogságáért, de tudtam, hogy épen az ő nagy és nemes jelleme tenné ezt lehetetlenné. S ez az érzés több volt mint szerelem.

Három évig alig hallottam róla valamit, ezt is csak a lapokból, ha működéséről vagy sürü egymásutánban megjelenő műveiről írtak.

Neve minden humánus mozgalomban szerepelt. Még a mulatságoktól sem tartózkodott. Kaptam néhány báli meghívót Kolozsvárról s a rendezők közt az ő nevét is megtaláltam. De a címzés nem az ő írása volt. Lehet, hogy nem akarta mutatni, hogy ő emlékezett meg rólam, lehet nem is ő küldte a meghívókat. Kezdtém hinni, hogy lassanként elfeled.

Képzeltel meglepetésem, mikor egyszerre váratlanul betoppant hozzánk. S még hozzá kora délelőtt kilenc és tíz óra közt. Tekintete zavart volt, arca bessett, sápadt. Kissé megzavarodva vezettem a szalonba. Le sem ült.

— Fontos közlendőm van, nagyságos asszonyom, — mondá. Egy évi szabadságot kaptam egészségem helyreállítására véget. Még ma utazom külföldre. Gondolom sejtí, mi az oka ennek. Szerettem önt örülni. Tán észrevette, mily erős akarral küzdöttem érzelmeimmel. Megkísérlettem a munkába temetkezni, majd a mulatságba elmenni, aztán a magányba vonulni, mind nem használt. Csak az idegeimet sikerült tönkre tennem. Most az örütség örvényének szélén állok.

— **A Múzeum-egylet** f. hó 27-én tartotta választmányi ülést. Széchenyi Viktor gróf elnöklése mellett. Lauschmann Gyula a titkári jelentést, Marosi Arnold pedig az igazgatói jelentést terjesztette be. A választmány köszönetet szavazott a főispánnak a megnyitó gyűlésen tartott beszévéért és azt egész tartalmában jegyzőkönyvbe vétele. A következő felolvasó estét jövő hó 26-án rendezik. A város és a vármegye 500—500 K.-át szavazott meg az egyesület céljaira. A tagok száma ma 228, a taggyűjtés tehát szépen folyt. Dicséretes érdeklődést mutattak a kereskedők, akik között Vértes József egymaga 36-ot gyűjtött. Az újabb adományok között ezeket említjük fel: Az érem-gyűjtemény több száz darabban gazdagodott. Vértes József több régiséget ajándékozott és gyűjtött. Márton Jakab bejelentette, hogy az iparművészeti múzeum már 3000 K. értékű műtárgyat helyezett el nálunk, Wertheim Pál felolvasta Miske báró levelét, melyben ez egy gyűjteményt ajándékoz a múzeumnak. Vértes József mint a Vörösmarty kör könyvtárosa jelenti, hogy Kammerer Ernő, a szépművészeti múzeum igazgatója 30—40 értékes festményt helyezett kiállításba a múzeum számára. Adományoztak a vármegye és egyesek is, de a múzeum számát a közönség nagylelkűségére továbbra is. A múzeum kibérel a volt Birki-féle ház egy lakását s ott tavasza a múzeum már a közönség számára is megnyílik. Persze ez csak ideiglenes helyiség lesz. A dec. 27-ki választmányi ülésen a múzeum gyarapítására beküldött következő ajándékokról történt jelentés: Gr. Széchenyi Viktor 1. érdélyi ezüst hármas garast, Szentgáli Károly (Budapest) 4 csingót, 3 ptykét és 51 különféle ásványt, kövületet, ékköcsiszolatokat; Rexa Dező az „Etnographia” c. folyóiratból 7 kötetet, Lingner Sándor 1 régi evangéliumos könyvet és Kossuth Lajos kiáltványát; Farkasházy Jenő „A Della Robia család” és „Palissy

Orvosom utazni küld s megtöltötte még az újságolvasást is. Szegény nem ismeri a bajomat. Nem untatom sok töprengő szenvedésem elmondásával. Minek volna ez? Bucsuzni jöttem... Nem tudom, szeret-e vagy nem... Ne mondja, hogy nem, azt se, hogy igen. Mindegyik válasz csak fájdalmat okozna nekem.

Látszott rajta, hogy sokat, nagyon sokat szeretne mondani, de hirtelen csak egyet-egyvet kapott ki össze-vissza szárnyaló gondolatai közül.

— Ne haragudjék rám tolokadásomért De lássa, édes Arankám, — engedje meg, hogy az egyszer így szólítsam, — el kellett ezt mondanom elutasításom előtt. Ne vessen meg gyöngösgemért. Én nem akartam, ám a szervezetem gyöngösége legyőzte akaratom erejét. Es most elmegyek. Lehet, vissza sem jövök, lehet, mint örültet hoznak haza... Kérem, ne tagadja meg, a mit most kérek. Sok, nagyon sok, — minden az. Talán boldoggá tesz vele. Talán megvált szenvedéseimtől. Ha igen, úgy életemet mení meg. Ha nem, legalább elmondhatom, hogy egy pillanatil boldog voltam. Utálom önmagam hitványagságomért, de nem tudok ellenállni a kísértésnek... Adjon bucsuzásul egy csókot! Ne féljen, nem fogja vele beszennyezni tisztá ajakát. Nem a szerető, nem a csábító csókja lesz ez... A betegé, kinek ez utolsó reménye. Ha elutasít, nem fog tölem hallani zokszót... És ha megteszi!

És én megtettem. Valami vergődő, vad szenvedély perzselő heve égett ebben a csókban. Egy pillanatil tartott csak, de nem felejttem el soha.

Szemében fényes könyecsepp csillant meg. Ez volt köszönete.

— Mondjon el Gábornak mindent. Ismerem.

